

ÄVENTYRET RÖSTEN

Det här aktivitetspaketet kan användas på flera sätt. Dels som färdig planering för hur äventyret Rösten kan genomföras av en äventyrarpatrull, dels som inspiration. Att arbeta med äventyret Rösten innebär att göra något för att påverka världen.

Scouternas vision är *Unga som gör världen bättre* och att påverka sin omvärld är en del i det som Scouterna står för. Genom att arbeta med detta äventyr skapas förståelse för att vi alla har möjlighet och rätt att påverka det samhälle vi lever i och hur vi gör för att få vår röst hörd. En viktig aspekt inom detta är också att alla inte har möjlighet att påverka och att vi scouter måste arbeta för att fler ska kunna bidra och utveckla samhället.

Om detta är ett område ni vill arbeta mer med kan ni använda aktivitetspaketet för Samhällsengagemang som finns på www.scouterna.se/ledascouting

TIDSÅTGÅNG

En veckas spaning på egen hand, 4–6 möten beroende på hur ni väljer att lägga upp mötena.

MÅLSPÅR

Ni väljer vilka målspar som passar för just ert projekt. De som finns här är exempel på bra målspar som fungerar för det projekt som finns i detta material. Det är upp till dig och din avdelning att bestämma ert eget upplägg.

Förståelse för omvärlden: Scouten reflekterar över människors olika villkor och förutsättningar. Scouten får insikt om hur hens handlingar kan få både positiva och negativa konsekvenser.

Kritiskt tänkande: Äventyraren utvecklar ett konstruktivt och relevant ifrågasättande och analyserande av allt mer komplexa frågor. Scouten tränar på att se saker från olika perspektiv.

Aktiv i samhället: Äventyraren utvecklar aktivt sin kunskap om och tränar på demokratiska arbetsformer. Scouten agerar utifrån ett bredare samhällsengagemang och får tillfälle att verka för en bättre värld.

MÖTE 1. FÖRBEREDELSE

Det här mötet genomförs innan själva äventyret börjar, men efter att det är bestämt att patrullen/ patrullerna ska genomföra äventyret Rösten. Mötet planeras helt av ledarteamet och har till syfte att förbereda äventyrarna för äventyret de ska genomföra. Fokus är målsåret Kritiskt tänkande. Övningarna från detta möte kommer från Scouternas aktivitetsbank.

ATT FÖRBEREDA: tidningsartiklar, pennor och papper.

Välj en nyhetsnotis om ett aktuellt ämne, men inte ett som deltagarna känner till för då kan de komplettera med sin egen kunskap och därmed kompensera för informationsbortfallet. Stegningen i aktiviteten kan bestå i hur många led historien ska återberättas i.

- 1** Utse 4–5 personer som ska vara försökspersoner, resten agerar publik än så länge. Alla utom en av dessa försökspersoner lämnar gruppen en stund och går en bit bort. Ledaren läser nu upp tidningsnotisen för den försöksperson som är kvar. Försökspersonen får inte lov att se tidningsnotisen eller ställa frågor under tiden som ledaren läser.
- 2** Nu är det dags för en av dem som har gått iväg att komma tillbaka. Försöksperson nummer ett ska nu återberätta historien för försöksperson nummer två. Publiken lyssnar under tidens gång, men får inte lov att avbryta den som berättar eller rätta personen i fråga.
- 3** Sedan kommer de andra försökspersonerna tillbaka i tur och ordning för att få historien återberättat åt sig av den förra försökspersonen och för att sedan återberätta historien till nästa person. Den sista försökspersonen ska nu återberätta historien för hela gruppen. Därefter läser ledaren upp tidningsnotisen igen för att publiken ska kunna jämföra historierna.
- 4** Diskutera nu följande i gruppen:
 - Var den slutgiltiga historien lik tidningsnotisen?
 - Vad stämde och vad stämde inte?
 - Varför var den/var den inte lik tidningsnotisen?
 - Har ni lärt er något av det här? I så fall, vad?
 - När du hör information, brukar du fundera på var den informationen kommer ifrån?
 - Om du läser en tidning eller ser på tv, vad reagerar du starkast på?
 - Som leken visat kan information förvrängas. Hur är det med bilder? Kan bilder ljuga, i så fall hur?

Äventyren | Rösten

Efter ”uppvärmningsaktiviteten”, prata lite om källkritik, om medier, och om att det kan vara svårt att se skillnad på riktiga och falska nyheter. Har någon i patrullen gått på en falsk nyhet? Prata också om att det inte alltid finns ett rätt och ett fel, flera vinklar av en händelse kan vara lika sanna.

FORTSÄTT NU MED NÄSTA UPPGIFT:

Varje grupp får ett antal texter tagna från tidningar eller internet. Texterna ska vara av olika karaktär, till exempel information från myndighet, reklam eller propagandainformation. Ni kan också välja texter från intresseorganisationer eller andra som påverkar samhället. Försök att hitta tydliga exempel på olika sorters texter. Se till att avsändaren är dold så att det inte går att se direkt vem som skrivit eller gett ut texten.

Gruppen får i uppgift att försöka tänka ut vem som har producerat texten, vilka värderingar som denna person/organisation har samt vilket syfte som texten har skrivits i. Denna aktivitet genomförs lämpligast patrullvis.

Avsluta med att utvärdera. Vad var bra, vad var svårt och finns det något äventyrarna kan ta med sig från dagen?

Försök att hitta texter från organisationer som har en tydlig agenda. Exempelvis texter från Livsmedelsverket, NRA (National Rifle Organisation), WWF, Djurens rätt med flera. Titta också på texter som har en tydlig målgrupp för att se skillnader i hur de är skrivna. Ni kan också titta på texter från olika årtionden för att skapa perspektiv. Tobaksreklam från 50-talet kan skapa mycket tankar hos scouterna.

Ett alternativ till att granska texter är att granska visuell informationsspridning (som TV, affischer, kartor). En del scouter har lättare att intressera sig för och engagera sig i uppgiften då.

MÖTE 2. NU BÖRJAR VÅRT ÄVENTYR!

Nu börjar själva äventyret! Mötet går ut på att starta igång patrullmedlemmarnas egna funderingar på problem de vill åtgärda. De ska sedan tänka vidare på detta under veckan.

STARTA MÖTET MED ÖVNINGEN ETT STEG FRAMÅT

Övningen finns bland annat i *O/Lika – ett metodmaterial mot fördomar och diskriminering*.

Ett steg framåt är en övning där deltagarna får ta ställning till olika påståenden utifrån en tilldelad roll. Rollkort och påståenden till den här övningen finns bifogade längst bak.

Börja med att be deltagarna ställa sig upp längs en av rummets väggar (städa undan eventuella möbler så att det finns en fri yta att gå på).

Förklara för deltagarna att ni ska göra en övning där de ska föreställa sig att de är någon annan och hur det är att vara den personen. Berätta att varje deltagare kommer att få ett litet kort där det finns en kort beskrivning av en person som de ska behålla för sig själva. Deltagarna ska under hela övningen tänka att de är personen på kortet, berätta att när de fått kortet kommer de att få en liten stund för att fundera över vem personen är. Efter det kommer ni att läsa upp påståenden, och de som känner att de utifrån personen de har på sitt kort kan säga ja till ett påstående tar ett steg framåt.

Fråga om det är något som är oklart. Om ja, förklara, fortsätt annars med övningen. Dela ut rollkortet och börja läsa första påståendet. En del påståenden kan kanske vara svåra att förstå. Var beredd på det och förklara i så fall vad som menas.

När påståendena lästs upp sätter sig gruppen i en cirkel och diskuterar känslan av att gå fram och att stå kvar och varför linjen ser ut som den gör.

DISKUSSION:

- Var något påstående oklart eller svårt att ta ställning till? Varför?
- Hur kändes det att gå framåt/stå kvar?
- Vad händer när du hamnar långt bak eller långt fram? Vad ser du?
- Vilka personer var ni? Varför kom den personen så långt/kort?
- Finns det några grupper i samhället som ofta får gå framåt? Finns det några grupper i samhället som ofta får stå kvar?
- Vad innebär det i en persons vardag att vara någon som hamnar långt fram? Vilka fördelar ger det? Hur påverkar det samhället att vissa personer har fördelar gentemot andra?
- Finns det något vi kan göra för att motarbeta att vissa grupper har sämre förutsättningar?

Äventyren | Rösten

När ni är klara med Ett steg framåt är det dags för en brainstorming-övning. Patrullmedlemmarna får skriva på ett stort papper (eller på post-it-lappar) alla problem de kan tänka sig finns i samhället. I det här läget är det inte viktigt att veta om problemet faktiskt finns, eller att ta diskussioner om olika situationer som vissa anser är problem och andra inte.

Ta en paus och lek hela havet stormar eller en annan livlig lek och tänk inte på övningen ni just gjorde.

Efter pausen – samla ihop alla tankar/idéer som är på samma tema, och sätt rubriker på alla teman.

Efter att idéerna samlats ihop till rubriker, dela in patrullen i grupper om två eller tre, som väljer ut en idé som uppfyller var och en av dessa kategorier:

- ”Jag har alltid tyckt det här är viktigt...”
- Aha-upplevelsen - ett problem de inte tänkt på innan, men som känns rimligt.
- Det problem som upplevs antingen minst (till omfattningen) eller störst – eller enklast/svårast att lösa.
- Det som spontant känns roligast att jobba med.

Sista delen av mötet används för att förbereda/planera/instruera vad scouterna ska göra under den kommande veckan/två veckorna. De ska använda tiden till att samla in exempel på problem från verkligheten, både sådana de själva ser och sådana de läser om i media, och ta med till nästa äventyrmöte. Använd exempelvis mobilkamera för att dokumentera, skriv ner i en anteckningsbok, eller klipp ut artiklar. Var noga med att visa hänsyn, till exempel att inte fotografera människor i utsatta situationer.

Det är inte nödvändigt att läsa alla påståenden, om rummet till exempel är litet kan det vara en god idé att sluta läsa när deltagarna börjar närma sig den andra väggen.

Undvik att övningen blir till en tävling om vem som kommer först genom att poängtera att deltagarna ska fundera och försöka ta ställning utifrån sin karaktär. Ett sätt för att ytterligare underlätta kan vara att undvika termer som start, mål och vinna under övningens gång, utan att i stället understryka vikten av att tänka efter. Det kan också vara bra att uppmana deltagarna att ta korta steg.

MÖTE 3. VÄLJA INRIKTNING

Nu ska patrullen enas om ett problem att arbeta vidare med. Som ledare är din roll att guida dem till ett problem som inte är för stort eller för litet, och som känns hanterbart och meningsfullt.

Låt äventyrarna presentera vad de kommit fram till under veckan. Har de tagit bilder? Vad har de sett och tänkt på?

Eftersom det här är ett exempel på hur äventyret kan genomföras, har vi valt en väg åt patrullen. Om ni vill kan ni lägga in ytterligare ett planeringsmöte och låta patrullen välja väg själv.

Under resten av mötet, och under veckan fram till nästa möte, gör patrullen detaljerad research om sitt utvalda problem. Fokusområden att leta efter är:

- Vem är ansvarig? Finns det en myndighet, en politiker, ett företag?
- Finns det organisationer som har problemet som sitt specialområde? (Amnesty, WWF, Jordens Vänner)
- Vilka problem finns? Är det ett problem som redan har kända lösningar, behövs det forskning, kreativitet? Kan patrullen själva komma på uppslag till lösningar?

MÖTE 4. VÄLJA INRIKTNING

Med utgångspunkt i researchen från förra mötet väljer patrullen mellan att kontakta den/de som de anser är ansvariga, eller att skriva en insändare till en tidning (som också kan spridas i t.ex. sociala medier eller på scoutkårens webbsida). Det går också att välja att göra båda.

Patrullen börjar sedan skriva. Du som ledare och patrullmedlemmarna kommer tillsammans fram till hur de ska gå tillväga. Hela patrullen kan skriva ett enda brev, eller så gör alla var sitt. Vissa kanske vill samarbeta och andra göra sitt eget? Låt scouterna ta med sina brev hem och fortsätta skriva till nästa möte om de inte hinner klart. Det kan behövas lite tid att få fundera över hur brevet ska formuleras. Ni kan också välja att ha ett skrivarmöte till eller ha det som en del av ett möte innan möte 5.

DET KAN VARA SVÅRT ATT SKRIVA MÅNGA SAMTIDIGT, HÄR KOMMER NÅGRA TIPS:

Om ni kan använda datorer eller telefoner, testa att skriva i Google Docs eller med Etherpad.

Istället för att var och en skriver ett eget brev, kan ni göra en "skrivkarusell". Alla börjar på var sitt brev, och efter tio minuter byter ni och fortsätter på någon annans. Fortsätt tills alla har skrivit på alla texter.

Börja med att sätta upp stolpar och stödord tillsammans, och låt sedan var och en utforma en gemensam grund till sin egen text.

Om scouterna tycker att själva skrivandet är svårt, kan en ledare (eller någon av äventyrarna) agera sekreterare. Hen ansvarar då för att få ner patrullens text på papper eller in i datorn, men flera hjälps åt att formulera.

Om det är svårt att formulera och få fram själva idén, kan du som ledare hjälpa till med att ställa ledande frågor.

MÖTE 5. GÖR DIN RÖST HÖRD!

Sedan förra mötet ska alla patrullmedlemmar finputsat sina brev, insändare och inlägg och nu är det dags att skicka in dem och skapa en plan för publicering. Hitta adresser till de personer som ska få brev/mejl, skaffa kuvert, skriv ut eller skriv rent brev, skicka in insändare till tidningar etc. Tänk på att inte publicera insändaren på sociala medier innan den antingen kommit i tidningen eller refuserats. Annars finns risken att den inte kommer med.

MÖTE 6. UTVÄRDERA OCH ÅTERKOPPLA

Det här mötet kan med fördel hållas ett par veckor efter förra mötet då det kan ta tid att få svar från olika instanser, tidningar med mera.

Nu är det dags för utvärdering och reflektion. Frågor till patrullen:

- Fick ni några reaktioner? Svar på mejl/brev, repliker i tidningen, någon som hörde av sig?
- Tror ni att ert arbete har haft någon effekt?
- Skulle ni vilja göra mer på det här ämnet?

Fira tillsammans och sätt upp texterna som skrivits i lokalen eller publicera på hemsidan!

Tips!

I Aktivitetsbanken finns det förslag på bra sätt att utvärdera projekt. Du kan också söka på nätet för att hitta bra utvärderingsunderlag. Vill du ha fler tips och idéer kan du kontakta din verksamhetsutvecklare eller utvecklingskonsulent eller Scouternas folkhögskolas utbildare i din region.

Bilaga övning *Ett steg framåt*

ROLLKORT

Du är en muslimsk tjej. Du bor med dina föräldrar som är djupt troende. Du pluggar till jurist på universitet.

Du är en vit kille på tjugofem år som pluggar på handelshögskolan. Du spelar tennis på fritiden.

Du är singel och strax över trettio. Du är gymnasielärare och bor kvar i din hemstad på Sveriges västkust.

Du är en kvinna som jobbar inom vården. Du har bott i Sverige i fjorton år. Du bor med din flickvän i en förort.

Du är en femtonårig tjej. Du bor hemma hos dina föräldrar i en by i Västerbottens inland. Du är adopterad.

Du är femton år. Bor i villa tillsammans med din mamma och syster. Du är blind och är aktiv inom Scouterna.

Du är en man i femtioårsåldern. Du jobbar som polis. Du har nyss skilt dig från din make.

Du är en trettioårig kvinna. Du pluggar på universitetet och har bott i Sverige i fem år.

Du är dotter till en undersköterska och studerar ekonomi på universitet. Du är scoutledare på fritiden.

Du är en man i trettioårsåldern. Du är praktiserande jude. Du är skådespelare, men jobbar som vårdbiträde.

Du lever som gömd flykting. Du bor tillsammans med din familj i ett rum i en lägenhet.

Du är ordförande i en partipolitisk ungdomsorganisation. Dina föräldrar kom från Chile på 70-talet.

Bilaga övning *Ett steg framåt*

ROLLKORT

Du är gift och sitter i kommunfullmäktige. Du har tre barn och har anlitat en barnflicka. Du har dyslexi.

Du är en tjugoårig samisk tjej. Du jobbar på kontor och sitter i rullstol.

Du är en kille som bor i en stadsförort. Din mamma jobbar som städare, din pappa är arbetslös.

Du är sjutton år. Du går samhällsprogrammet på gymnasiet och har nyligen blivit förälder.

Du är född i en tjejkropp, men har känt sen dagis att du egentligen är en kille. Dina föräldrar är lärare.

Bilaga övning *Ett steg framåt*

PÅSTÅENDEN

På mina högtidsdagar är alla lediga från jobbet och/eller skolan.	
Ingen har frågat mig om jag är kille eller tjej.	
Jag ser ljusst på min framtid.	
Att jag är upprörd förklaras aldrig med att jag har mens.	
När det är många i ett rum som pratar hör jag för det mesta vad den jag pratar med säger.	
Mitt namn gör det inte svårare för mig att få jobb.	
Jag kan gå hand i hand på stan med någon jag är kär i utan att få konstiga blickar.	
Jag har pengar kvar i slutet av månaden.	
Jag känner mig trygg även när jag går förbi en grupp män sent på kvällen.	
Jag känner mig sällan nedstämd.	
Jag känner att människor lyssnar på mig och tar mina åsikter på allvar.	
Jag kan köpa hudfärgade plåster som liknar min hudfärg.	
Jag har aldrig behövt "komma ut", alltså berätta för mina vänner och släktingar vilken sexuell läggning jag har.	
Mina föräldrar hjälpte eller hjälper mig med läxorna och uppmuntrar mig i mina studier.	
Ingen har kallat mig för lilla gumman.	
Jag kan resa vart jag vill utan att i förväg ta reda på om det finns något som hindrar mig att ta mig ombord på flyget, tåget eller bussen.	
Om jag var på besök i riksdagen skulle folk kunna ta mig för en riksdagsledamot.	
Ingen har frågat mig varifrån i världen jag kommer ifrån egentligen.	
De flesta tycker att jag skulle bli en bra förälder.	
Jag har aldrig skämts för mitt hem eller kläder.	
Jag och mina kompisar skickar ofta videos och bilder till varandra.	
Jag bor i ett område där nästan alla som vill har ett jobb.	
Jag kan gå på stan utan att vara rädd för att stoppas av polisen.	
I närheten där jag bor finns det ålderdomshem och ungdomsgårdar med personal som talar mitt förstaspråk.	
Jag kan utan problem gå på bio med mina kompisar.	
Jag är inte orolig att mina kollegors lön är högre än min på grund av mitt kön.	
Jag har lätt att läsa av vad andra känner och förstår för det mesta om de skojar eller menar allvar.	
Folk kastar sällan eller aldrig skeptiska blickar åt mitt håll när jag går på stan.	
Jag är sällan arg på mig själv och oroar mig inte för vad andra tycker om mig.	